

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA OVIDIUS DIN CONSTANȚA

Bd. Mamaia nr. 124, 900527 Constanța, România - Tel./Fax: +4 0241 606.407, +4 0241 606.467
E-mail: rectorat@univ-ovidius.ro - Web page: www.univ-ovidius.ro

UNIVERSITATEA OVIDIUS DIN CONSTANȚA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

GHID
PENTRU ELABORAREA ȘI SUSȚINEREA
LUCRĂRII DE LICENȚĂ/DISERTAȚIE

Aprobat prin HCF nr 302/3.02.2022

Elaborat:

Prof. univ. dr. Mircea Adrian Marica
Lect. univ. dr. Mariana Floricica Călin

Verificat:

Conf. univ. dr. Modoran Mihaela
Conf. univ. dr. Matei Raluca

Constanța
2022

Cuprins

1. Introducere. Contextul normativ	3
2. Obiectivele ghidului	3
3. Statutul de coordonator științific	4
4. Rolul coordonatorului	4
5. Rolul studentului	5
6. Întreruperea colaborării dintre student și coordonator	6
7. Procedura de alegere a temei	6
8. Structura lucrării de licență	7
9. Calendarul elaborării lucrării de licență/disertație	10
10. Norme de redactare a lucrării de licență/disertație	12
11. Predarea lucrării de licență/disertație	15
12. Sugestii privind prezentarea și susținerea lucrării de licență/disertație	15
13. Evaluarea lucrării de licență/disertație	16
14. Observații finale	16
<i>Anexa 1. Model Cerere pentru înscrierea temei de licență/disertație .....</i>	<i>17</i>
<i>Anexa 2. Coperta lucrării de licență/disertație .....</i>	<i>18</i>
<i>Anexa 3. Pagina de titlu .....</i>	<i>19</i>
<i>Anexa 4. Declarație de autenticitate .....</i>	<i>20</i>
<i>Anexa 5. Declarația de conformitate .....</i>	<i>21</i>
<i>Anexa 6.1. Referat de apreciere a lucrării de licență .....</i>	<i>22</i>
<i>Anexa 6.2. Referat de apreciere a lucrării de disertație .....</i>	<i>23</i>
<i>Anexa 7. Referat de originalitate a lucrării de licență/disertație .....</i>	<i>24</i>
<i>Anexa 8. Fișa de identificare digitală a lucrării de licență/disertație .....</i>	<i>25</i>
<i>Anexa 9. Recomandări privind structura unei cercetări științifice .....</i>	<i>27</i>

1. Introducere. Contextul normativ

În conformitate cu *Legea Educației Naționale (nr. 1/2011)*, *Carta Universității „Ovidius” din Constanța*, *Regulamentul privind organizarea examenelor de finalizare a studiilor în învățământul superior-examene de licență/diplomă și disertație-în cadrul Universității „Ovidius” din Constanța* și *Metodologia privind organizarea examenelor de finalizare a studiilor în învățământul superior – examene de licență și disertație – din cadrul Facultății de Psihologie și Științele Educației* examenul de licență constă din două probe:

- a) evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate - probă orală;
- b) prezentarea și susținerea lucrării de licență – probă orală.

Examenul de masterat constă în prezentarea și susținerea lucrării de disertație – probă orală.

Lucrarea de licență/masterat reprezintă o componentă esențială a evaluării activității studentului, prin care sunt testate abilitățile de a concepe și realiza o cercetare independentă, pe o temă liber asumată, în raport cu propriile interese de studiu, în conformitate cu exigențele comunității academice.

Lucrarea de licență/disertație este rezultatul unui demers științific asumat individual de către student, sub coordonarea unuia sau mai multor cadre didactice coordonatoare.

Lucrarea de licență/ disertație trebuie să demonstreze și valorifice cunoștințele, abilitățile, aptitudinile și competențele formate și dezvoltate în ciclul de studii.

2. Obiectivele ghidului

Ghidul pentru elaborarea și prezentarea lucrării de licență și masterat (numit în continuare Ghid) are următoarele **obiective**:

- să ofere previzibilitate și proceduri standardizate în activitățile complexe legate de susținerea examenului de finalizare a studiilor;
- să faciliteze studenților elaborarea lucrării de licență/disertație, oferindu-le repere generale utile privind structura, redactarea și prezentarea acesteia;
- să ofere profesorilor coordonatori un instrument util pentru eficientizarea activității de îndrumare;
- să propună profesorilor coordonatori și membrilor comisiei de evaluare un

instrument unitar de apreciere.

Scopul final vizat este ridicarea nivelului calitativ al lucrărilor de licență și masterat, eficientizarea îndrumării și standardizarea evaluării.

Întrucât în *Facultatea de Psihologie și Științele Educației* există patru specializări distincte la licență și două la masterat, cu exigențe specifice, prezentul *Ghid* are o valoare orientativă, **cerințele specifice vor fi impuse de către coordonatorul lucrării**, în raport cu particularitățile domeniului de studiu și ale temei abordate.

După adoptarea în Consiliul Facultății, *Ghidul* va fi utilizat ca instrument de lucru la nivelul facultății, fiind publicat pe pagina web.

3. Statutul de coordonator științific

Cadrele didactice ale **FPSE** cu gradul didactic de profesor universitar, conferențiar universitar sau lector universitar, precum și specialiști de prestigiu, externi **FPSE**, cu realizări deosebite în domeniul programului de studii, pot avea calitatea de coordonatori științifici, conform *Regulamentului privind organizarea examenelor de finalizare a studiilor în învățământul superior - examene de licență/diplomă și disertație – în cadrul UOC* în vigoare dacă au obținut titlul de doctor în domeniul programului de studii sau într-un domeniu adiacent acestuia, specific temei lucrării de finalizare a studiilor.

Lucrarea de licență/disertație poate fi elaborată și în cotutelă, sub îndrumarea unuia sau mai multor coordonatori științifici, dintre care cel puțin unul va fi titular al **FPSE**

Specialiștii externi **FPSE**, care sunt invitați să coordoneze în cotutelă lucrările de finalizare a studiilor, vor fi confirmați de Consiliul Departamentului PASSE.

4. Rolul coordonatorului

Coordonatorul științific al lucrării de finalizare a studiilor are următoarele responsabilități:

- Să propună o listă cu titluri pentru lucrările de finalizare studii;
- Să valideze corectitudinea strategiei de cercetare aleasă de student;
- Să verifice și să dezbată planul lucrării, metoda, bibliografia etc.
- Să discute eventualele dificultăți și praguri de eșec;

- Să verifice pe parcurs construcția corectă a demersului științific;
- Să verifice respectarea standardelor etice și deontologice a discursului științific;
- Să ofere sprijin în analiza și interpretarea datelor;
- Să evalueze lucrarea pe parcurs și la finalul acesteia, inclusiv din punct de vedere al similitudinii și plagiatului, utilizând mijloacele puse la dispoziție de UOC;
- Să asigure verificarea antiplagiat a lucrării;
- Să întocmească referatul de apreciere a lucrării de licență/disertație ;
- Să întocmească Raportul privind asigurarea originalității lucrării de licență/disertație;
NU intră în responsabilitatea coordonatorului științific următoarele:
- Să caute și să ofere bibliografia completă a lucrării de finalizare a studiilor;
- Să sintetizeze idei teoretice;
- Să colecteze și să prelucreze datele experimentale;
- Să își asume integral aspecte privind similitudinea și plagiatul din lucrare.

5. Rolul studentului

Studentul este autorul lucrării de finalizare a studiilor universitare, având toate drepturile și obligațiile care decurg din această calitate.

Studentul trebuie:

- Să aleagă sau să propună o temă de cercetare;
- Să discute cu coordonatorul științific oportunitatea și relevanța temei și a metodologiei de lucru alese;
- Să opteze pentru o metodologie de cercetare, sub îndrumarea și cu acordul coordonatorului;
- Să constituie planul lucrării, bibliografia etc.;
- Să prezinte spre avizare, pe parcursul elaborării, fragmente din lucrarea de finalizare a studiilor universitare (în raport cu calendarul agreed);
- Să respecte standardele etice și deontologice a discursului științific;
- **Să respecte termenul de depunere al lucrării de finalizare a studiilor universitare conform calendarului anunțat.**

6. Întreruperea colaborării dintre student și coordonator

Întreruperea colaborării dintre student și coordonator poate avea loc în următoarele situații:

- Cauze naturale;
- Cauze de forță majoră;
- Nerespectarea de către student a termenelor de predare a materialelor, precizate în calendarul de elaborare a lucrării de finalizare a studiilor universitare;
- Refuzul/dificultatea dialogului științific de către/cu coordonatorul;
- Întreruperea amiabilă a colaborării științifice.

Situațiile de întrerupere a colaborării dintre student și coordonator se discută la nivelul departamentului academic **PASSE** care coordonează programul de studii universitare în care se susține lucrarea de finalizare a studiilor. În cazul în care studentul este pus, din diferite cauze, în situația de a nu avea coordonator, Consiliul Departamentului **PASSE** va analiza și va propune alocarea unui alt coordonator, cu expertiză în domeniul temei alese. În funcție de momentul schimbării, acesta poate pune în discuție conținutul cercetării, cu observații și cerințe de bună credință, care să nu pericliteze susținerea orală a lucrării în sesiunea cea mai apropiată, dar care să promoveze un conținut la standarde academice.

În cazul în care, din cauze naturale, se întrerupe colaborarea cu un coordonator, cu cel puțin 3 săptămâni înainte termenului oficial de predare a lucrării, iar studentul face dovada parcurgerii și validării etapelor agreeate anterior, lucrarea de finalizare a studiilor va fi considerată ca fiind elaborată sub coordonarea aceluia cadru didactic și nu mai este necesară alocarea unui nou coordonator.

7. Procedura de alegere a temei

Temele pentru lucrările de licență sunt propuse de către profesorii coordonatori într-un număr stabilit de către directorul departamentului **PASSE** și aprobat în Consiliul facultății. Pot fi acceptate și teme propuse de către studenți, cu condiția ca aceștia să facă dovada interesului deosebit pentru cercetarea respectivă și a unui proiect consistent de cercetare. În cazul acesta, tema va fi discutată cu profesorul coordonator, care va propune tema. După aprobarea în Consiliul Facultății a temelor propuse pentru fiecare specializare și

avizarea de către Decan, tabelele cu propuneri de teme sunt afișate la *Avizier* și publicate pe *pagina web* a facultății.

Studentii au obligația de a-și alege tema lucrării de licență cu cel puțin două semestre înainte de susținerea examenului de finalizare a studiilor conform Art. 8 din *Metodologia pentru organizarea examenelor de finalizare a studiilor în învățământul superior – examene de licență și disertație – în cadrul FPSE*.

Înscrierea la examenul de finalizare a studiilor universitare se face prin completarea fișei de înscriere și depunerea lucrării de licență/ disertație însoțită de referatul de apreciere întocmit de îndrumătorul științific, care va concluziona explicit și motivat propunerea privind admiterea în vederea susținerii.

În cazul absolvenților altor instituții de învățământ superior care se înscriu la examenul de licență, lucrarea va fi evaluată printr-un referat și de un coordonator științific din facultate, care va motiva explicit propunerea de admitere/respingere a lucrării.

După afișarea temelor se recomandă următoarea procedură:

- a) Studentul analizează propunerile de teme și optează, în raport cu propriile interese de cercetare, pentru o temă aflată sub coordonarea unui anumit profesor.
- b) Contactează profesorul, propunându-și candidatura pentru tema respectivă.
- c) La primirea acceptului, completează cererea standard (*Anexa 1*), iar după obținerea semnăturii profesorului îndrumător o depune la secretariatul facultății.

8. Structura lucrării de licență

Lucrarea de licență include următoarele elemente:

- a. *Coperta* – va cuprinde în partea de sus a paginii:
  - numele universității;
  - numele facultății; la mijloc:
  - nivelul de susținere a tezei (lucrare de licență/*disertație*); sub titlu, la două spații, în stânga:
    - titlul academic, prenumele și numele coordonatorului lucrării; în dreapta:
    - numele și prenumele absolventului în josul paginii:
    - anul

Toate aceste date sunt scrise cu majuscule.

Vezi Anexa 2 - Model copertă

- b. *Pagina de titlu* – cuprinde aceleași elemente ca și coperta, cu următoarele două deosebiri: după numele facultății se precizează și numele programului de studii, iar în locul nivelului de susținere a tezei se scrie titlul tezei.

Vezi Anexa 3 - Model pagină de titlu

- c. *Cuprinsul* – se va folosi comanda implicită din Word și va conține numele tuturor secvențelor structurale ale lucrării (capitolele și subcapitolele), bibliografia, anexele, cu indicarea paginajului corespunzător.
- d. *Rezumatul lucrării* – lucrarea poate fi rezumată în una-două pagini, cu traducerea rezumatului într-o limbă de circulație internațională.
- e. *Introducerea* – va prezenta sintetic, în maxim o pagină, importanța și semnificația problemei studiate, motivația alegerii temei respective, gradul de noutate al temei, intențiile urmărite în partea teoretică, în cea aplicativă, obiectivele generale ale lucrării, metodologia folosită, firul călăuzitor al lucrării (titlul capitolelor și legătura dintre ele), precum și eventualele limite ale lucrării (rată mică de răspuns la chestionare/interviuri, lipsa accesului la unele surse bibliografice de referință etc.). Introducerea nu se numerotează ca și capitol;
- f. *Cadrul teoretic al problemei studiate* – este delimitat pe capitole și nu trebuie să depășească 50% din numărul total de pagini. În această parte a lucrării se realizează o evaluare critică a literaturii relevante pentru tema studiată, având menirea unei fundamentări teoretice a cercetării aplicative (clarificări conceptuale, definiții, clasificări, teorii relevante, diferențe de abordare, dileme teoretice, evaluări personale).
- g. *Metodologia cercetării (minim 50% din lucrare)* - este structurată în următoarele secvențe:

Obiectivele și ipotezele cercetării proprii, cu două subcomponente:

- Formularea coerentă a obiectivelor generale și specifice
- Formularea explicită a ipotezelor cercetării (dacă este cazul)

Lotul de participanți – cu prezentarea – după caz - a principalelor caracteristici demografice.

Instrumentele cercetării – descrierea lor succintă, motivarea opțiunii pentru utilizarea instrumentului respectiv, prezentarea etapelor elaborării și testării calităților psihometrice ale instrumentului propriu (dacă este cazul).

Designul cercetării – prezentarea procedurii de lucru.

Exigențe etice ale cercetării – prezentarea asumărilor legate de etica cercetării, în conformitate cu cerințele codului deontologic.

Rezultatele cercetării și semnificația acestora poate cuprinde două subpuncte:

- Prezentarea și analiza datelor (din perspectiva ipotezelor lansate).
- Interpretarea semnificației - psihologice, pedagogice și/sau sociale a rezultatelor obținute (și integrarea lor într-un spațiu al explicațiilor teoretice).

Rezultatele trebuie să decurgă clar din designul cercetării. Fiecărui rezultat numeric și statistic i se va oferi o interpretare – psihologică pedagogică și/sau socială. Sunt de dorit și explicații alternative și contextuale, sublinierea implicațiilor, raportarea la studii științifice de actualitate și teorii consacrate prin stabilirea similarităților, consonanțelor și diferențelor.

- h. *Concluziile lucrării* – în această parte a lucrării de licență/disertație se regăsesc cele mai importante concluzii ale cercetării, prin raportare la obiectivele propuse, într-o formulare limpede, lipsită de echivoc, evitând reluarea teoretizării prezente în capitolele anterioare. Vor fi subliniate implicațiile practice precum și potențiale direcții viitoare de cercetare legate de tema abordată. Pot fi subliniate aici și eventualele dificultăți întâmpinate, limite și constrângeri ale cercetării. Concluziile lucrării nu se numerotează ca și capitol.

Pentru mai multe clarificări privind pașii unei cercetări științifice vă invităm să consultați *Anexa 9 - Recomandări privind structura unei cercetări științifice.*

- i. *Bibliografia* – va conține lista tuturor surselor de informație utilizate de către absolvent pentru redactarea lucrării de licență/disertație. Bibliografia nu se va

numerota ca și capitol al lucrării.

- j. *Anexe* (după caz) – apar într-o secțiune separată, care nu se numerotează ca și capitol. Fiecare anexă se va menționa cel puțin o dată în textul lucrării. Anexele se vor numerota crescător (Anexa 1, Anexa 2, ...) și vor purta un titlu. În Anexe se vor plasa instrumentele utilizate, tabele cu diverse date brute ale cercetării și alte informații menite să completeze textul propriu-zis al lucrării.
- k. *Lista figurilor și lista tabelelor* – în cazul în care lucrarea de licență/disertație conține numeroase figuri (imagini, grafice) și/sau tabele, acestea pot fi prezentate imediat după cuprins, sub forma unor liste (separat pentru figuri și tabele) care conțin numele fiecărui element și numărul paginii la care se află.
- l. *Lista abrevierilor*, în cazul în care prezența acestora se consideră necesară.

Numărul de pagini. Nu există o limită a numărului de pagini, ceea ce contează fiind calitatea și nu cantitatea informației. Totuși, ca repere orientative, sugerăm o medie de 60 de pagini pentru lucrarea finală. Anexele nu intră în calculul acestei recomandări.

9. Calendarul elaborării lucrării de licență/disertație

Calendarul se stabilește și se aproba de către Consiliul Facultății și se postează la avizier și pe site-ul facultății.

Calendarul va conține: perioada în care se alege tema, etapele elaborării, numărul de întâlniri/materiale predate profesorului coordonator, avizări pe parcurs, raportate la momentul T, de susținere orală a lucrării de finalizare a studiilor.

Tabel 1. Calendar de Elaborare al lucrărilor de finalizare a studiilor universitare

Etapa	Licență	Disertație	Observații
Alegerea temei	T-12 luni (perioada iunie septembrie precedentă anului terminal de studii)	T-12 luni (perioada iunie septembrie precedentă anului terminal de studii)	Se alege tema și se completează Cererea (Anexa 1) Se stabilește cadrul general de colaborare dintre coordonatorul științific și student, pașii cercetării, metodologia de lucru, numărul de vizite obligatorii etc.
Elaborarea lucrării	T-9 ... T-3 luni (perioada octombrie - martie a anului terminal de studii)	T-9 ... T-3 luni (perioada octombrie- martie a anului terminal de studii)	Necesită vizite pe parcurs și viza finală din partea coordonatorului științific; numărul vizitelor de parcurs va fi stabilit în raport cu specificul fiecărui program de studiu și al lucrării în sine.
Redactarea definitivă	T-3 ... T-1 luni (perioada aprilie-mai a anului terminal de studii)	T-3 ... T-1 luni (perioada aprilie-mai a anului terminal de studii)	
Predarea lucrării către coordonatorul științific	T - x zile* *conform calendarului examenului de finalizare a studiilor universitare		Lucrarea de finalizare a studiilor universitare în format tipărit și format electronic este predată coordonatorului științific, care verifică forma finală, avizează depunerea lucrării în vederea susținerii. Coordonatorul științific verifică lucrarea în forma sa finală și elaborează raportul de evaluare.
Susținerea lucrării de finalizare a studiilor universitare	T Conform calendarului afișat pe pagina web a FPSE	T Conform calendarului afișat pe pagina web a FPSE	Lucrarea de finalizare a studiilor universitare se susține în fața comisiei de finalizare a studiilor, conform procedurilor și practicilor științifice ale domeniului/ programului de studii universitare

10. Norme de redactare a lucrării de licență/disertație

Redactarea lucrării de finalizare a studiilor universitare trebuie să integreze regulile formale ale stilului științific: claritate, relevanță, obiectivitate, lexic specializat, relevanță, corectitudine gramaticală.

Este obligatorie utilizarea semnelor diacritice în lucrarea de finalizare a studiilor.

Teza va fi redactată pe computer, cu următoarele exigențe:

- a) *Formatul lucrării*: A4
- b) *Marginile paginii*:
  - stânga: 2,5 cm;
  - dreapta: 2 cm;
  - sus: 2 cm;
  - jos: 2 cm.
- c) *Spațiere între rânduri* - 1,5 (rânduri).
- d) *Alinierea textului*: între marginile din stânga și dreapta (*justify*). Primul rând al fiecărui paragraf va avea o indentare de 1,5 cm. Excepție fac titlurile capitolelor, care pot fi alinate centrat, precum și etichetele tabelelor și figurilor (a se vedea explicațiile de mai jos).
- e) *Font*: Times New Roman, cu dimensiunea de 12 puncte, utilizând diacriticele specifice limbii române.
- f) *Numerotarea paginilor* - se face începând cu pagina de titlu, până la ultima pagină a lucrării, dar numărul paginii se scrie începând de la Introducere. Numărul de pagină se inserează în subsolul paginii, centrat.
- g) *Capitolele și subcapitolele* – titlurile capitolelor se scriu cu majuscule, boldat, centrat, pe pagină nouă; subcapitolele sau subpunctele se boldează și se trec la două linii distanță de text.
- h) *Tabelele* – se numerotează cu 2 cifre, prima reprezentând numărul capitolului, iar cea de a doua reprezentând numărul tabelului din capitolul respectiv. Fiecare tabel are număr și titlu, care se menționează deasupra tabelului, aliniat la marginea din stânga. Dacă este cazul, sursa datelor se precizează sub tabel, aliniat între marginile din stânga și dreapta (*justify*), indicând în mod obligatoriu numele autorului(lor), lucrarea (cartea), editura, anul, pagina sau adresa de Internet

completă.

- i) *Figurile* (imagini, grafice) se numerotează cu 2 cifre, prima reprezentând numărul capitolului, iar cea de a doua, numărul figurii din capitolul respectiv; fiecare figură are număr și titlu, care se menționează sub figură, centrat; dacă este cazul, sursa figurii se indică pe rândul imediat următor, *justify*, indicând numele autorului(lor), lucrarea (cartea), editura, anul, pagina sau adresa de internet completă.
- j) *Referințele bibliografice* – se vor face intratextual, pentru parafrază indicând numele autorului, inițiala prenumelui și anul apariției lucrării/studiului (Popescu, I., 2022), iar pentru citat, adăugând și numărul paginii (Popescu, I., 2022, p.7). În cazul în care trimiterea se face la o lucrare cu mai mult de doi autori, se va trece numele primului autor, urmat de expresia *et. al* (în lista bibliografică finală scriindu-se numele tuturor). Dacă se face trimitere la mai multe studii ale aceluiași autor publicate în același an, se va proceda prin convenția: (Ionescu, S., 2022a), respectiv (Ionescu, S., 2022b). Pentru citarea indirectă (preluată de la un autor A care la rândul lui citează un alt autor B) se realizează trimiterea: (B, *apud* A, anul, pagina). Recomandăm APA style 7th: <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-examples.pdf>

Notele de subsol sunt utilizate în cazul unor eventuale explicații suplimentare, pentru a nu rupe unitatea textului.

Menționăm faptul că toate sursele bibliografice, indiferent de suportul acestora (de hârtie sau electronic), sunt proprietatea intelectuală a autorilor și trebuie citate corect. Citarea directă sau indirectă, parafraza, rezumarea unor idei trebuie însoțite de trimiterea la sursă. Eludarea citării poartă numele de plagiat și se sancționează conform legii. În acest sens, la predarea lucrării la secretariat, studenții vor semna o declarație tip (*Anexa 4*).

- k) *Lista bibliografică* – se plasează la finalul tezei (înaintea anexelor), cuprinzând doar lucrările citate în corpul ei; sursele se ordonează alfabetic, după numele autorului, fără numerotare, în ordinea: cărți și studii tipărite în reviste de specialitate, surse electronice (cărți și articole disponibile on line, site-uri

consultate), reglementări juridice.

De exemplu:

Pentru volume:

Kaufman, K. A., Glass, C. R., & Pineau, T. R. (2018), *Mindful sport performance enhancement: Mental training for athletes and coaches*. American Psychological Association.

Pentru capitole:

Zelege, W. A., Hughes, T. L., & Drozda, N. (2020), Home-school collaboration to promote mind-body health. In C. Maykel & M. A. Bray (Eds.), *Promoting mind-body health in schools: Interventions for mental health professionals* (pp. 11–26). American Psychological Association.

Pentru articole:

Lachner, A., Backfisch, I., Hoogerheide, V., van Gog, T., & Renkl, A. (2020), Timing matters! Explaining between study phases enhances students' learning. *Journal of Educational Psychology*, 112(4), 841–853.

Pentru pagini web:

Center for Systems Science and Engineering. (2020, May 6), *COVID-19 dashboard by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU)*, Johns Hopkins University & Medicine, Coronavirus Resource Center. Preluat la 06 mai 2020, de la <https://coronavirus.jhu.edu/map.html>

Pentru reglementări juridice:

* * * *Legea nr. 19 din 17 martie 2000 (Legea 19/2000) privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale* (M. Of. 140/2000).

l) *Alte sugestii*, pentru evitarea greșelilor frecvente de tehnoredactare:

- înaintea oricărui semn de punctuație nu se tastează spațiu liber; spațiul se tastează după semnul respectiv;
- punctul se pune la sfârșitul frazei, după trimiterea aferentă și nu înainte de ea. Spre exemplu: ” *text* (Ionescu, I., 2009, p. 9). ” și nu: ” *text*. (Ionescu, I., 2009, p. 9).”

- înainte de etc. nu se pune virgulă;
- nu se introduc citate după citate;
- se recomandă prelucrarea critică a textelor preluate, cu trimiterile aferente.

11. Predarea lucrării de licență/disertație

Lucrarea de licență/disertație se predă la secretariatul comisiei de examen într-un singur exemplar, în perioada anunțată, după ce au fost parcurse toate etapele de finalizare a lucrării. Depășirea limitei nu este permisă.

Lucrarea de licență/disertație va fi însoțită de:

- CD – ce va conține lucrarea în format .doc și .pdf
- Baza de date cu răspunsuri în format .spv;
- Declarația de autenticitate semnată de absolvent (cf. UOC-PO-12) (*Anexa 3*);
- Declarația, pe proprie răspundere, de conformitate a exemplarului tipărit cu exemplarul digital (cf. UOC-PO-12) (*Anexa 5*);
- Fișa de identificare digitală a lucrării de licență (*Anexa 8*, cf. UOC-PO-11);
- Referatul de apreciere întocmit de coordonatorul/îndrumătorul științific, care va concluziona explicit și motivat propunerea privind admiterea în vederea susținerii lucrării de licență/disertație (*Anexa 6.1/6.2*);
- Referatul privind originalitatea lucrării de licență/disertație va fi completat de către profesorul coordonator după primirea raportului din programul antiplagiat (*Anexa 7*);
- Adresa de e-mail și numărul de telefon, pentru eventuala contactare ulterioară. Studenții sunt rugați să mențină legătura cu secretariatul facultății și după absolvire, în vederea cunoașterii traseului profesional și al posibilelor colaborări ulterioare.

12. Sugestii privind prezentarea și susținerea lucrării de licență/disertație

Prezentarea lucrării de licență în fața comisiei de examinare este la fel de importantă ca și redactarea acesteia. Nota finală obținută de către absolvent reprezintă atât rezultatul evaluării lucrării (evaluare consemnată de cadrul didactic coordonator în referatul de apreciere, *Anexa 6*), cât și rezultatul evaluării de către comisie a modului de prezentare și susținere a acesteia de către

absolvent. Nota coordonatorului este orientativă pentru membrii comisiei.

Întrucât timpul maxim de prezentare este limitat la 10 minute, prezentarea trebuie pregătită din timp, pentru a putea fi evidențiate punctele ei forte.

Se recomandă prezentarea lucrării în *PowerPoint*, prin 10-15 slide-uri (pagina de titlu, cuprins, capitole și idei esențiale, obiective și ipoteze, lotul de subiecți, instrumente, rezultate, concluzii).

Va fi evitată lectura textului de pe slide-uri, fiind recomandată expunerea și argumentarea liberă a ideilor.

13. Evaluarea lucrării de licență/disertație

În vederea evaluării unitare a lucrărilor de licență/disertație de către profesorii coordonatori, s-au stabilit anumite criterii, conform modelului din Anexa 6.1 *Referat de apreciere a lucrării de licență* sau Anexa 6.2 *Referat de apreciere a lucrării de disertație*

Îndrumătorul științific al lucrării de absolvire va propune, în referatul asociat, o notă pentru lucrare, notă care va avea caracter orientativ pentru comisia de examinare.

Pentru întocmirea *Referatului de apreciere*, studenții au obligația predării lucrării (în forma finală) profesorului coordonator, la data aprobată în Consiliul Facultății și trecută pe Cererea pentru alegerea temei de licență. Exemplarul predat profesorului coordonator poate fi tipărit și/sau electronic, în raport cu preferințele acestuia.

14. Observații finale

În final, menționăm Art. 143 din Legea Educației:

- (4) *Îndrumătorii lucrărilor de licență, de diplomă, de disertație și de doctorat răspund în solidar cu autorii acestora de asigurarea originalității conținutului acestora.*
- (5) *Este interzisă comercializarea de lucrări științifice în vederea facilitării falsificării de către cumpărător a calității de autor al unei lucrări de licență, de diplomă, de disertație sau de doctorat.*

Anexa 1. Model Cerere pentru înscrierea temei de licență/disertație

Universitatea Ovidius din Constanța
Facultatea de Psihologie și Științele Educației

Avizat,
Decan,
... semnătura ...

Cerere pentru obținerea titlului lucrării de licență/disertație

Subsemnatul/a, ...,
(Nume, Inițiala tatălui, Prenume, Nume după căsătorie)
student/ă al/a Facultății de Psihologie și Științele Educației la specializarea
....., vă rog să-mi aprobați elaborarea
(Numele specializării)
lucrării de licență/disertație cu tema .....
.....
.....
sub coordonarea .....
(Titlul academic, Prenume, Nume coordonator)

Data:

Profesor coordonator,

.....
(Titlul academic, Prenume, Nume, Semnătura)

Student,

.....
(Semnătura)

Am luat la cunoștință ca data de predare a lucrării de licență este 27.05.2022 și menționez că am acceptul profesorului coordonator pentru aceasta tema

Anexa 2. Coperta lucrării de licență/disertație

UNIVERSITATEA *OVIDIUS* DIN CONSTANȚA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
PROGRAMUL DE STUDII.....
(Times New Roman, mărime font 18, bold, centrat)

LUCRARE DE .....
(Tipul lucrării, TNR, mărime font 30, bold, centrat)

GRADUL DIDACTIC, PRENUMELE ȘI NUMELE COORDONATORULUI,
(TNR, mărime font 18, bold, aliniere stânga)

NUMELE ȘI PRENUMELE AUTORULUI,
(TNR, mărime font 18, bold, aliniere dreapta)

LUNA ȘI ANUL SUSȚINERII
(TNR, mărime font 18, bold, centrat)

Anexa 3. Pagina de titlu

UNIVERSITATEA *OVIDIUS* DIN CONSTANȚA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
PROGRAMUL DE STUDII.....
(Times New Roman, mărime font 18, bold, centrat)

TITLUL LUCRĂRII .....
(TNR, mărime font 30, majuscule, bold, centrat)

GRADUL DIDACTIC, PRENUMELE ȘI NUMELE COORDONATORULUI,
(TNR, mărime font 18, bold, aliniere stânga)

NUMELE ȘI PRENUMELE AUTORULUI,
(TNR, mărime font 18, bold, aliniere dreapta)

LUNA ȘI ANUL SUSȚINERII
(TNR, mărime font 18, bold, centrat)

Anexa 4. Declarație de autenticitate

FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

DECLARAȚIE DE AUTENTICITATE

Subsemnatul(a).....

absolvent al Facultății de Psihologie și Științele Educației din Universitatea „Ovidius” din Constanța,
Promoția.....

Programul de studii.....

Declar pe proprie răspundere că am redactat Lucrarea de licență/ disertație cu respectarea regulilor
dreptului de autor, conform actelor normative în vigoare (Legea 8/1996, modificată și completată prin
Legea nr.285/2004, Ordonanța de Urgență nr.123/2005, modificată și Legea nr.329/2006).

Pentru eliminarea acuzațiilor de plagiat:

- am executat lucrarea personal, nu am copiat-o și nu am cumpărat-o, fie în întregime, fie parțial;
- textele din surse românești precum și cele traduse din alte limbi au fost prelucrate de mine și sintetizate,
rezultând un text original;
- în cazul utilizării unor fraze citate exact, au fost indicate sursele bibliografice corespunzătoare imediat
după frazele respective.

Am luat la cunoștință că existența unor părți nereferențiate sau întocmite de alte persoane poate conduce
la anularea diplomei de licență/diplomei de disertație.

Data:

Semnătura:

Anexa 5. Declarația de conformitate

FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

DECLARAȚIE DE CONFORMITATE

Subsemnatul(a).....

absolvent al Facultății de Psihologie și Științele Educației din Universitatea „Ovidius” din Constanța,
Promoția.....

Programul de studii.....

Declar pe proprie răspundere că exemplarul digital al lucrării de licență/disertație predat secretariatului
comisiei de licență/disertație în vederea verificării antiplagiat este identic cu exemplarul tipărit.

Data:

Semnătura:

Anexa 6.1. Referat de apreciere a lucrării de licență
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

REFERAT DE APRECIERE A LUCRĂRII DE LICENȚĂ

I. Coordonator științific.....

II. II. Candidat(ă).....

III. Titlul lucrării.....

IV. Sesiunea.....

V. Criterii:

Nr crt	Criterii	Punctaj maxim	Punctaj acordat
1	Calitatea fundamentării teoretice (relevanța reperelor teoretice alese, utilizarea corectă a conceptelor și teoriilor, sinteza realizată)	1	
2	Autonomia față de surse (reformulare personală a ideilor, citare onestă, prelucrare critică,	1	
3	Valoarea documentării bibliografice (focalizare pe temă, actualitate)	1	
4	Corectitudinea și claritatea prezentării obiectului cercetării (obiectiv bine definit, ipoteze plauzibile, operaționalizarea corectă a	1,5	
5	Subiecți și metodologie (alegeri optime în raport cu obiectivul cercetării și natura variabilelor	1	
6	Prelucrarea și analiza datelor (adecvare, acuratețe și relevanță)	1	
7	Interpretarea rezultatelor (concordanță cu datele, corectitudine, profunzime, originalitate)	2	
8	Stilul și corectitudinea redactării	0,5	
9	Puncte din oficiu	1	
Total punctaj		10 (posibil)	(atribuit)

VI. **Mențiuni speciale** (eventuale aspecte distinctive ale lucrării sau ale manierei în care a fost elaborată, calitatea colaborării cu îndrumătorul):

.....
.....

VII. **Nota propusă :**

Data:

Semnătura,
(îndrumător)

Anexa 6.2. Referat de apreciere a lucrării de disertație

FACULTATEA DE PSIHLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

REFERAT DE APRECIERE A LUCRĂRII DE DISERTAȚIE

I. Coordonator științific.....

II. Candidat(ă).....

III. Titlul lucrării.....

IV. Sesiunea.....

V. Criterii:

Nr crt	Criterii	Punctaj maxim	Punctaj acordat
1	Calitatea fundamentării teoretice (relevanța reperelor teoretice alese, utilizarea corectă a conceptelor și teoriilor, sinteza realizată)	1	
2	Autonomia față de surse (reformulare personală a ideilor, citare onestă, prelucrare critică, concluzii relevante)	1	
3	Valoarea documentării bibliografice (focalizare pe temă, actualitate)	1	
4	Corectitudinea și claritatea prezentării obiectului cercetării (obiectiv bine definit, ipoteze plauzibile, operaționalizarea corectă a variabilelor)	1,5	
5	Subiecți și metodologie (alegeri optime în raport cu obiectivul cercetării și natura variabilelor urmărite)	1	
6	Prelucrarea și analiza datelor (adecvare, acuratețe și relevanță)	1	
7	Interpretarea rezultatelor (concordanță cu datele, corectitudine, profunzime, originalitate)	2	
8	Stilul și corectitudinea redactării	0,5	
9	Puncte din oficiu	1	
Total punctaj		10 (posibil)	(atribuit)

VI. **Mențiuni speciale** (eventuale aspecte distinctive ale lucrării sau ale manierei în care a fost elaborată, calitatea colaborării cu îndrumătorul, rezultatele raportului de similitudine)

.....
.....

VII. **Nota propusă :**

Data:

Semnătura,

.....

Anexa 7. Referat de originalitate a lucrării de licență/disertație

RAPORT
privind constatarea originalității
Lucrării de Licență/Disertație

Titlul

lucrării:.....
.....

Autor (nume, inițiala tatălui și

prenumele):.....

Program de studii:.....

Ciclul de studii:.....

Coordonator științific (grad didactic, nume și prenume):.....

Raportului de similitudini emis de sistemului de detecție a similitudinilor utilizat indică următorul procent de similitudine: .....

În urma analizei, evaluării conținutului, structuri și valorii științifice, originalității concluziilor proprii și relevanței surselor bibliografice lucrarea menționată:

ÎNDEPLINEȘTE criteriile științifice privind originalitatea conținutului său pentru a fi **ADMISĂ** în vederea susținerii, în forma prezentată, în sesiunea de licență / diplomă / disertație .....

NU ÎNDEPLINEȘTE criteriile științifice privind originalitatea conținutului său, motiv pentru care este **RESPINSĂ** în vederea susținerii în forma prezentată, în sesiunea de licență/diplomă/disertație ..... din următoarele motive

.....
.....
.....
.....
.....

Data: .....

Coordonator științific: .....

Anexa 8. Fișa de identificare digitală a lucrării de licență/disertație

**FIȘA DE IDENTIFICARE DIGITALĂ A
LUCRĂRII DE LICENȚĂ/ LUCRĂRII DE DISERTAȚIE**

autor*:"....."
titlu*:"....."
facultate*:"12"
domeniu*:"Psihologie"
specializare*:"Psihodiagnoza personalitatii"
limba*:"1"
conducator1*:"....."
conducator2:""
rezumat*:"....."
termeni_cheie*:"..... "
an*:"2021"

//Atentie! Completați doar liniile de mai sus, care nu sunt precedate de simbolurile //, respectând indicațiile care urmează.

//Liniile precedate de simbolurile // vor fi ignorate de scriptul de import și sunt folosite doar pentru a vă asista în completare.

//Salvați acest fișier sub denumirea MASTERAT_metadata_Nume.Initiala-Tatalui.Prenume_anul-sustinerii-licentei.txt

//Pentru a păstra formatul txt/ANSI folosiți pentru editare un editor simplu tip NOTEPAD.

//

//Completerea câmpurilor urmate de simbolul * este obligatorie (de exemplu: facultate*:"10").

//Completerea câmpurilor care nu sunt urmate de caracterul * nu este obligatorie (de exemplu: conducator2:"").

//Completați doar între ghilimelele duble de la sfârșitul fiecărui câmp și nu introduceți ghilimele suplimentare.

//Nu modificați denumirea sau ordinea câmpurilor.

//

//Pentru câmpul facultate introduceți doar numărul corespunzător facultății (nu și numele complet) din următoarea listă: 1. Facultatea de Arte; 2. Facultatea de Construcții;

//3. Facultatea de Drept și Științe Administrative; 4. Facultatea de Educație Fizică și Sport; 5. Facultatea de Farmacie; 6. Facultatea de Inginerie Mecanică, Industrială și Maritimă;

//7. Facultatea de Istorie și Științe Politice; 8. Facultatea de Litere; 9. Facultatea de Matematică și Informatică; 10. Facultatea de Medicină; 11. Facultatea de Medicină Dentară;

//12. Facultatea de Psihologie și Științele Educației; 13. Facultatea de Științe Aplicate și Inginerie; 14. Facultatea de Științe Economice; 15. Facultatea de Științe ale Naturii și Științe Agricole;

//16. Facultatea de Teologie; 17. Centrul pentru Învățământ la Distanță și Învățământ cu Frecvență Redusă;

//

//Pentru câmpul limba introduceți doar numărul corespunzător limbii (nu și numele complet) din listă: 1. română; 2. engleză; 3. germană; 4. franceză; 5. italiană; 6. turcă;

//

//

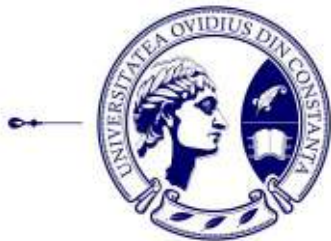
//Urmăriți cu atenție explicațiile de mai jos:

//

//facultate*:"Cifra corespunzătoare facultății din lista de mai sus"


```
//domeniu*:"Domeniul de studiu"  
//specializare*:"Specializarea in interiorul domeniului de studiu"  
//autor*:"Numele Initiala tatalui urmata de punct si Prenumele autorului lucrarii de masterat"  
//titlu*:"Titlul lucrarii de masterat"  
//limba*:"limba in care este redactata lucrarea"  
//conducator1*:"Numele si Prenumele conducatorului stiintific al lucrarii de masterat"  
//conducator2*:"Numele si Prenumele celui de-al doilea conducator stiintific al lucrarii de masterat,  
daca exista"  
//rezumat*:"Un rezumat al lucrarii in limba romana ce nu va depasi 2500 de caractere"  
//termeni_cheie*:"5 (cinci) termeni cheie ai lucrarii de masterat, in ordinea importantei, delimitati  
prin virgula"  
//an*:"Anul sustinerii licentei"  
//  
//  
//Urmariti mai jos un exemplu completat:  
//  
//facultate*:"8"  
//domeniu*:"Limba si Literatura"  
//specializare*:"Limba si literatura romana - O limbã si literatura moderna (engleza, italiana)"  
//autor*:"Popescu N. Ioana"  
//titlu*:"Exilul in poezia lui Publius Ovidius Naso"  
//limba*:"1"  
//conducator1*:"Ionescu Ion"  
//conducator2*:""  
//rezumat*:"Se va introduce un rezumat a lucrarii ce nu va depasi 2500 de caractere"  
//termeni_cheie*:"termen1, termen2, termen3, termen4, termen5"  
//an*:"2021"
```


Anexa 9. Recomandări privind structura unei cercetări științifice

1. **Problema științifică. Care este relația dintre X și Y? (tema cercetării).**

Problema științifică reprezintă un obstacol, o dificultate cu care se confruntă cunoașterea științifică la un moment dat. ”Cum putem trata eficient un pacient infectat cu noul coronavirus?”; ”Cum putem realiza un vaccin eficient?”. Desigur că nu toate problemele științifice au o astfel de importanță și urgență pentru umanitate. Trebuie să acceptăm faptul că și în cunoașterea științifică există niveluri diferite de excelență, unii cercetători fac cercetarea avansată, extraordinară, alții cercetare curentă, ordinară, pentru a rezolva probleme imediate. Problema științifică e bine să fie formulată sub forma unei întrebări, căreia îi căutăm răspunsul. În legătură cu problema științifică mai semnalez riscul confuziei unei probleme științifice cu o pseudoproblemă (”Care este relația între intensitatea razelor de lună și purtarea cizmelor de gumă?”). (Vezi aici pseudoștiințele care delectează azi telespectatorii doritori de senzațional!).

2. **Ce se știe în momentul actual despre această problemă? - studierea informațiilor științifice relevante legate de problemă.** Pentru a rezolva o problemă științifică începutul îl reprezintă cercetarea cunoașterii prealabile. Ce se știe până acum în comunitatea științifică despre problema respectivă? Așadar o etapă necesară o constituie consultarea literaturii științifice relevante pe problema cercetată. Aici dificultatea intervine în selecția informației relevante, semnificative, în condițiile inflației de informații prezente azi în lumea virtuală, în care sunt amestecate surse acreditate de comunitatea profesională cu surse pseudoștiințifice.

3. **Prelucrarea critică a informațiilor acumulate** – ordonarea diverselor cercetări după anumite criterii alese, semnalarea metodologiilor specifice și instrumentelor utilizate în cercetare.

4. **Ce aș putea să adaug eu legat de această problemă?**

- aș putea replica o cercetare (recentă), pentru a vedea dacă concluziile cercetării mele confirmă cercetarea respectivă. Confirmarea succesivă a rezultatelor cercetării este o etapă (și condiție) semnificativă în acceptarea unei teze în comunitatea științifică.

- aș putea inova metodologic cercetarea problemei, cu un nou instrument, alt design, introducând noi variabile etc. În funcție de resursele de care dispun (științifice, financiare, instrumentale, de timp etc.) voi decide ce îmi stă mie în putință în condițiile date. Voi evita

problemele care îmi depășesc resursele, trebuie să fiu realist, să pot conduce problema asumată spre o rezolvare. Mă refer aici strict la cercetările academice (teze de licență, masterat, doctorat), care solicită o rezolvare, căci altfel, riscăm să pierdem examenul. În rest, cercetarea științifică nu are limite!

5. **Reformularea personală a problemei asumate, prin formularea obiectivelor și lansarea ipotezelor cercetării proprii.** Ce îmi propun eu în legătură cu problema respectivă? Cum aş putea să aduc un spor de cunoaștere cu resursele de care dispun? La ce întrebări punctuale aş putea să caut răspunsul? Ce pot prezuma întemeiat în legătură cu problema studiată, în baza informațiilor deținute și a mijloacelor de care dispun? Altfel spus, ce îmi propun (obiectivele) și ce prezum, ce mă aștept să găsesc (ipotezele pe care urmează să le testez).

6. **Delimitarea populației (eșantionului) pe care se va desfășura cercetarea.** Care ar fi caracteristicile demografice ale populației care face obiectul cercetării mele, mărimea eșantionului pentru a obține o anumită relevanță a cercetării?

7. **Stabilirea metodelor și instrumentelor utilizate în testarea ipotezelor.** Cum pot verifica ipotezele prezumate? Prin ce metode, cu ce instrumente pot măsura variabilele cercetării?

8. *Designul cercetării* – Delimitarea etapelor cercetării, cu încadrarea pașilor în termenele asumate.

9. *Exigențe etice ale cercetării* – prezentarea asumărilor legate de etica cercetării, în conformitate cu cerințele codului deontologic.

a) Alegerea temei. Se spune că poate fi cercetat orice, dar nu orice ne e de folos. Tema cercetării incumbă întotdeauna o responsabilitate etică explicită sau implicită, motiv pentru care cercetările științifice sunt aprobate de o comisie de etică acreditată instituțional. Sunt excluse cercetări care prin concluziile lor ar putea induce credința în superioritatea, respectiv, inferioritatea etnică, rasială, religioasă etc., sau care ar putea genera discriminări sociale justificate de date presupus științifice. Evident, acesta este un deziderat doar, căci este destul de dificil de anticipat întotdeauna rezultatele potențiale ale unei cercetări. Problema care se pune aici este aceea a efectului potențial al cercetării (într-o etică de factură consecințialistă) și nu buna intenție (etică deontologică) și asta nu pentru că ar exista o cenzură a libertății cercetării și cunoașterii, ci pentru că *prudența* este una dintre virtuțile cercetării științifice. În acest caz, adevărul este devansat de ideea binelui. Gândiți-vă cui i-ar servi ideea că o rasă (etnie, gen,

comunitate religioasă, politică, categorie socială etc.) e mai inteligentă decât alta? La ce bun un astfel de adevăr? Și totuși, cercetări de acest fel încă mai au loc.

b) Alegerea metodelor. Astăzi nu mai sunt etic acceptabile cercetări care generează tratarea persoanei umane doar ca un obiect al cercetării, provocarea suferințelor, lezarea demnității umane indiferent de rezultatele prezumate ale cercetării. Una dintre problemele spinoase ale cercetării în psihologie o constituie înșelarea subiecților cercetării. Prin înșelarea subiecților cercetării s-au obținut rezultate remarcabile în cercetare. Poate fi obținută o cunoaștere științifică prin înșelăciune, cinism și provocarea suferințelor? Poate! Dar este și etic? Merită? Până unde putem forța limitele etice ale unei cercetări? (Vezi experimentul asupra obedienței realizat de St. Milgram!)

Pentru a evita abuzurile, OMS și CIOMS au elaborat câteva recomandări privind cercetarea științifică pe subiecți umani:

- Înșelarea activă a subiecților nu e niciodată permisibilă atunci când expune subiecții umani unor riscuri mai mult decât minimale.
- Cercetătorii trebuie să convingă comisiile de etica cercetării că nu există o altă metodă alternativă de a obține rezultate valide.
- Nu este permisă tănuirea unor informații care, dezvăluite, ar fi putut face o persoană rezonabilă să refuze participarea.
- Cercetătorii au obligația de informare a subiecților ulterior experimentului (debriefing).
- Participanților trebuie să li se respecte dreptul ca, în urma informării ulterioare, să poată refuza folosirea de către cercetător a datelor astfel obținute.

c) Desfășurarea propriu-zisă a cercetării; se solicită informarea corectă și completă, asigurarea confidențialității, anonimatului, obținerea dublului acord (la început, pentru participare și la finalul ei, acordul pentru prelucrarea în scop științific a informației obținute), posibilitatea retragerii oricând din cercetare, respect și considerație acordate subiecților cercetării prin limbaj, atitudine, gesturi, sensibilitate față de nevoile lor etc. (A se vedea codul etic al psihologului).

d) Recoltarea și prelucrarea datelor. Aici intervine riscul forțării datelor, confecționării, falsificării, omisiunii, deformării lor în scopul confirmării ipotezelor. Dacă în pasul anterior era vorba de respectul participanților la cercetare, aici intervine respectul pentru cercetare, pentru

ceilalți cercetători și în ultimă instanță, respectul de sine. Incorectitudinea îți anulează întreg efortul depus în cercetare și se soldează cu sancțiuni drastice.

e) **Interpretarea** defectuoasă, tendențioasă este o altă abatere sancționabilă.

f) **Publicarea** și valorificarea rezultatelor.

10. **Aplicarea instrumentelor și recoltarea datelor.** Etapa cercetării de teren, conform designului stabilit; aplicarea instrumentelor, recoltarea datelor empirice.
11. **Prelucrarea statistică a informației.** Statistica ne ajută să extragem esența datelor inventariate, substanța ce se cere apoi decodificată, traducând cifrele în semnificații, cantitatea în înțeles.
12. **Semnificarea științifică (psihologică/socială) a rezultatelor din perspectiva ipotezelor prezumate** (realizarea obiectivelor cercetării exploratorii). Ce am prezumat eu și ce am aflat în urma cercetării? Cum se explică? De ce anumite prezumții nu s-au verificat?
13. **Confruntarea/compararea rezultatelor cercetării proprii cu rezultatele altor cercetări** (de la care am plecat). Integrăm rezultatele cercetării proprii în contextul cunoașterii prealabile.
14. **Reflecții concluzive asupra relației dintre X și Y, posibile demersuri în cercetări viitoare, locuri deschise ale problemei, limite ale cercetării proprii.**

SUCCES!